

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 305/08-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. septembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. M. V., K., zastúpenej advokátom JUDr. A. H., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd výrokom rozsudku Okresného súdu Košice I sp. zn. 24 C 568/2002 z 5. októbra 2006 o zamietnutí návrhu na odškodnenie bolestného nad sumu 392 400 Sk, ako aj výrokom rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 Co 509/2006 z 28. novembra 2007 o potvrdení zamietnutia žaloby nad sumu 697 500 Sk, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. M. V. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. apríla 2008 doručená sťažnosť MUDr. M. V., K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. A. H., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) výrokom rozsudku Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 24 C 568/2002 z 5. októbra 2006 o zamietnutí návrhu na odškodnenie bolestného nad sumu 392 400 Sk, ako aj výrokom rozsudku Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 509/2006 z 28. novembra 2007 o potvrdení zamietnutia žaloby nad sumu 697 500 Sk.

Sťažovateľka uviedla, že žalobou zo 7. mája 2002 sa domáhala v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 32/1965 Zb.“) primeraného zvýšenia odškodnenia za bolesť v sume 1 813 500 Sk (t. j. vo výške 65-násobného zvýšenia základného bodového ohodnotenia určeného v posudku o bolestnom vypracovanom 28. apríla 2002; 465 bodov x 60 Sk za 1 bod x 65-násobné zvýšenie), pričom zároveň uviedla, že nárok na odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia bol rozsudkom súdu prvého stupňa vylúčený na samostatné konanie a tento výrok nie je sťažnosťou napádaný.

Podaním z 8. februára 2006 sťažovateľka požiadala o pripustenie zmeny žaloby v časti odškodnenia bolestného jej rozšírením o sumu 570 375 Sk, a to s ohľadom na navýšenie základného bodového ohodnotenia bolestného v zmysle posudku o bolestnom vypracovanom 1. februára 2006 o 146,25 bodov za neskoršie vykonané operácie z 15. októbra 2003 (146,25 bodov x 60 Sk za 1 bod x 65-násobné zvýšenie).

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 24 C 568/2002 z 5. októbra 2006 návrh sťažovateľky v časti prevyšujúcej sumu 392 400 Sk zamietol. Predmetným rozsudkom okresný súd priznal sťažovateľke 15-násobné zvýšenie len zo základného bodového ohodnotenia bolestného vo výške 465 bodov s tým, že neprihliadol na bodové ohodnotenie bolestného v posudku o bolestnom vypracovanom 1. februára 2006 za neskoršie vykonané operácie z 15. októbra 2003, pretože tieto nároky sťažovateľky považoval za premlčané.

Proti výroku rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti bolestného zamietnutá, podala sťažovateľka odvolanie. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 5 Co 509/2006 z 28. novembra 2007 o odvolaní sťažovateľky rozhodol tak, že napadnutý prvostupňový rozsudok v časti neodškodnenia položiek č. 196b a 239 priznaných v posudku o bolestnom z 1. februára 2006 z dôvodu ich premlčania potvrdil.

Sťažovateľka tvrdí, že *„tak Okresný súd Košice I ako aj Krajský súd v Košiciach vo svojich rozsudkoch konštatovali, že nemohli priznať 15, resp. 40 násobné zvýšenie aj za základné bodové ohodnotenie 146,25 bodov priznané v Posudku o bolestnom vypracovanom dňa 1. 2. 2006 a to za neskoršie sťažovateľkou podstúpené operácie dňa 15. 10. 2003 (položky č. 196b a 239), nakoľko tieto nároky sťažovateľky považovali za premlčané, teda žalovaným vznesenú námietku premlčania v tejto časti považovali obidva súdy za dôvodnú“*.

Podľa názoru sťažovateľky napadnutými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu nebola poskytnutá náležitá ochrana jej právam a oprávneným záujmom a uviedla, že *„došlo k vydaniu individuálnych právnych aktov, ktoré nezodpovedajú princípu proporcionality, ako všeobecnému princípu v rámci európskej právnej kultúry. Porušením pravidla proporcionality môže dôjsť ku zásahu do ústavne zaručených práv, a to konkrétne práva na súdnu ochranu.*

V danom prípade bol princíp proporcionality porušený tým, že na rozdiel od ustálenej súdnej praxe všeobecných súdov SR, v civilnom konaní tak prvostupňový ako aj odvolací súd nezákonne prihliadol na žalovaným vznesenú námietku premlčania a uplatnené nároky sťažovateľky vyplývajúce z posudku o bolestnom z 1. 2. 2006 (č. l. 92) - položky č. 196b a 239 považoval za nedôvodne a premlčané.“

Podľa sťažovateľky hlavným dôvodom odvolacieho súdu, pre ktorý uznal za dôvodnú Ing. J. P., K. (ďalej len „žalovaný“), vznesenú námietku premlčania položiek obsiahnutých v posudku o bolestnom z 1. februára 2006, bolo, že pre moment začatia plynutia dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty, pokiaľ ide o nárok na náhradu bolestného, je vzhľadom na konštantnú súdnu prax rozhodujúcou skutočnosťou zistenie,

kedy bola bolesť spôsobená. Preto už po ukončení liečebného procesu (2. decembra 2003) a ustálení zdravotného stavu mohla sťažovateľka žiadať o vyhotovenie posudku za účelom zistenia výšky škody. Keďže od tohto času (2. decembra 2003) ku dňu podania návrhu na zmenu žaloby (8. februára 2006) v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka už uplynula dvojročná subjektívna premlčacia lehota na uplatnenie nároku, odvolací súd prihliadnuc na vznesenú námietku premlčania potvrdil záver súdu prvého stupňa.

Podľa názoru sťažovateľky je tento názor odvolacieho súdu „*v rozpore s právom na spravodlivý súdny proces zakotveným v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd*“. Sťažovateľka je toho názoru, že „*ohľadom jej nárokov vyplývajúcich z posudku o bolestnom z 1. 2. 2006 (č. l. 92) - položky č. 196b a 239, mohla dvojročná subjektívna premlčacia lehota v zmysle ust. § 106 ods. 1 OZ začať plynúť až odo dňa 1. 2. 2006, teda až od momentu kedy sa o týchto nárokoch dozvedela. Nakoľko bol návrh na zmenu žaloby uplatnený na Okresnom súde Košice I podaním zo dňa 8. 2. 2006, teda v rámci dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty, námietka premlčania v časti bolestného je nedôvodná*“. Sťažovateľka tvrdí, že „*sa... o škode zodpovedajúcej základnému bodovému ohodnoteniu bolestného vo výške 146,25 bodov dozvedela najskôr až dňa 1. 2. 2006, a to z posudku o bolestnom, ktorý bol vypracovaný ošetrujúcim lekárom MUDr. M.*“.

V tejto súvislosti sťažovateľka namieta skutočnosť, že odvolací súd ustálil deň začiatku plynutia dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty nie v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ale na základe pravidla, ako sa má aplikovať čl. II vyhlášky č. 47/1995 Z. z. , ktorou sa mení vyhláška č. 32/1965 Zb., podľa ktorého za čas spôsobenia bolesti treba považovať deň úrazu alebo iného poškodenia zdravia a za čas zistenia bolesti okamih ustálenia zdravotného stavu poškodeného. Súčasne sťažovateľka zdôrazňuje, že konštantná súdna prax, o ktorú opiera svoje rozhodnutie krajský súd (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. M Cdo 37/2000), «*v žiadnom prípade... nemohla mať v úmysle stanoviť extenzívny výklad ustanovenia § 106 ods. 1 OZ, kde sa jednoznačne a výslovne uvádza: „... za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá*“».

Tým, že okresný súd aj krajský súd uznali vznesenú námietku premlčania v časti bolestného za dôvodnú, podľa názoru sťažovateľky porušili jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé prejednanie jej veci súdom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V súvislosti s uvedeným sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vydal tento nález:

«I. Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 28. 11. 2007 sp. zn. 5 Co 509/2006, konkrétne výrokom: „Nad uvedenú sumu rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti potvrdzuje.“ porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

II. Okresný súd Košice I rozsudkom zo dňa 5. 10. 2006 sp. zn. 24 C 568/2002, konkrétne výrokom: „V prevyšujúcej časti návrh na odškodnenie bolestného zamietla.“ porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

III. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 28. 11. 2007 sp. zn. 5 Co 509/2006, sa zrušuje v časti výroku „Nad uvedenú sumu rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti potvrdzuje.“

IV. Rozsudok Okresného súdu Košice I zo dňa 5. 10. 2006 sp. zn. 24 C 568/2002 sa v časti výroku „V prevyšujúcej časti návrh na odškodnenie bolestného zamietla.“ zrušuje a vec sa v tejto časti vracia Okresnému súdu Košice I na ďalšie konanie.

V. Krajský súd v Košiciach a Okresný súd Košice I sú spoločne a nerozdielne povinní zaplatiť advokátovi sťažovateľky náhradu trov konania.»

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané nikým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že výrokom rozsudku okresného súdu sp. zn. 24 C 568/2002 z 5. októbra 2006 o zamietnutí návrhu na odškodnenie bolestného nad sumu 392 400 Sk, ako aj výrokom rozsudku krajského súdu sp. zn. 5 Co 509/2006 z 28. novembra 2007 o potvrdení zamietnutia žaloby nad sumu 697 500 Sk došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nestranným a nezávislým súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

1. Sťažovateľka namietala v prvom rade porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným výrokom rozsudku okresného súdu sp. zn. 24 C 568/2002 z 5. októbra 2006.

V prípadoch, ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže (mohol) domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Ústavný súd konštatoval, že výrok rozsudku okresného súdu z 5. októbra 2006 o zamietnutí návrhu na odškodnenie bolestného nad sumu 392 400 Sk bol po podaní riadneho opravného prostriedku (odvolania) sťažovateľkou oprávnený preskúmať odvolací krajský súd. Z toho vyplýva, že vo vzťahu k napadnutej časti rozsudku okresného súdu sp. zn. 24 C 568/2002 z 5. októbra 2006 sa uplatňuje princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

2. Sťažovateľka namietala porušenie svojich práv aj výrokom rozsudku krajského súdu sp. zn. 5 Co 509/2006 z 28. novembra 2007 o potvrdení zamietnutia žaloby nad sumu 697 500 Sk.

V tejto súvislosti sťažovateľka namietala nesprávnosť záverov odvolacieho súdu v otázke posúdenia (akceptovania) vznesenej námietky premlčania žalovaným v časti nároku na bolestné vyplývajúce z posudku o bolestnom z 1. februára 2006, pričom argumentovala tým, že *„námietka premlčania v časti bolestného je s ohľadom na skutočnosť, že v danom prípade sa jedná o náhradu škody na zdraví nedôvodná“*.

Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne

procesné garancie v konaní pred ním (IV. ÚS 233/04), t. j. právo na spravodlivý proces. Avšak obsah tohto práva nedáva účastníkovi záruku, že súdny spor sa skončí právoplatným rozhodnutím v jeho prospech.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti a k nej pripojených príloh zistil, že sťažovateľka ako poškodená sa žalobou podanou okresnému súdu 7. mája 2002 domáhala voči žalovanému za účasti vedľajšieho účastníka S., B. (ďalej len „vedľajší účastník“), náhrady škody na zdraví, ktorá jej vznikla pri dopravnej nehode zavinenej žalovaným ako prevádzkovateľom motorového vozidla.

V rámci uplatneného nároku sa sťažovateľka domáhala uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť jej sumu 1 813 500 Sk predstavujúcu 65-násobok náhrady zodpovedajúcej základnému počtu bodov hodnotenia bolestného v zmysle lekárskeho posudku z 28. apríla 2002. Titulom odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia sťažovateľka žiadala priznať sumu 1 493 700 Sk, ktorá taktiež predstavovala 65-násobok základného bodového ohodnotenia v zmysle lekárskeho posudku z 28. apríla 2002. Zároveň žiadala aj o priznanie príslušenstva k pohľadávke - úrokov z omeškania a náhradu trov konania.

Podaním z 9. februára 2006 sťažovateľka žiadala o pripustenie zmeny návrhu na začatie konania jeho rozšírením v časti odškodnenia bolestného o sumu 570 375 Sk a v časti odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia o sumu 1 508 793 Sk s poukazom na navýšenie základného bodového ohodnotenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia v zmysle lekárskeho posudku z 1. februára 2006, a to z dôvodu ďalších bolestí a zhoršenia následkov na zdraví najmä v dôsledku operácie, ktorú sťažovateľka podstúpila počas konania 15. októbra 2003.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 24 C 568/2002 z 5. októbra 2006 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť sťažovateľke z titulu odškodnenia bolestného sumu 392 400 Sk a v prevyšujúcej časti návrh na odškodnenie bolestného zamietol. Nárok sťažovateľky na

odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia vyčlenil na samostatné konanie a konanie v časti úrokov z omeškania zastavil.

Uplatnený nárok okresný súd považoval za opodstatnený do 15-násobku sumy zodpovedajúcej základnému počtu bodov hodnotenia bolestného (vychádzajúc z počtu bodov bolestného 465 a zo sumy odškodnenia za jeden bod 60 Sk v zmysle vyhlášky č. 32/1965 Zb. podľa stavu v čase spôsobenia a zistenia bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia a sumy vyplatennej sťažovateľke z titulu tohto odškodnenia - 26 100 Sk za bolesť vedľajšou účastníčkou), t. j. do sumy 392 400 Sk. Zamietnutie žaloby v prevyšujúcej časti vo vzťahu k pôvodnému (nerozšírenému) návrhu okresný súd odôvodnil neprimeranou výškou požadovaného odškodnenia a vo vzťahu k rozšírenej časti návrhu odôvodnil tým, že nárok je premlčaný, keď za začiatok plynutia dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty považoval moment ustálenia zdravotného stavu sťažovateľky, t. j. 2. december 2003, keď bolo možné vytrpenú bolesť zistiť a ohodnotiť ju v znaleckom posudku.

Krajský súd ako súd odvolací na odvolanie sťažovateľky (v časti, v ktorej bola žaloba v prevyšujúcej časti týkajúcej sa bolestného zamietnutá) rozsudkom sp. zn. 5 Co 509/2006 z 28. novembra 2007 potvrdil rozsudok okresného súdu vo vyhovujúcej časti rozsudku, t. j. pokiaľ ním bol žalovaný zaviazaný zaplatiť sťažovateľke odškodnenie bolestného nad sumu 176 400 Sk, a zmenil rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti tak, že zaviazal žalovaného zaplatiť sťažovateľke ešte sumu 697 500 Sk, pričom nad uvedenú sumu rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti potvrdil.

Otázka posúdenia priznania náhrady bolestného je otázkou zákonnosti a jej riešenie nemôže v zásade viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľky (IV. ÚS 35/02). Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľky s právnym názorom krajského súdu vysloveným v napadnutom výroku rozsudku sp. zn. 5 Co 509/2006 z 28. novembra 2007 týkajúcim sa rozsahu náhrady za bolesť v súvislosti so vzniknutou škodou na zdraví sťažovateľky v dôsledku úrazu.

Krajský súd napadnutý výrok svojho rozsudku sp. zn. 5 Co 509/2006 z 28. novembra 2007 založil na týchto dôvodoch:

„Náhrada za bolesť je relatívne samostatnou zložkou náhrady škody na zdraví a ide o náhradu tzv. nemateriálnej ujmy, ktorá predstavuje jednorázové odškodnenie za vytrpené bolesti spôsobené poškodením zdravia, jeho liečením a odstraňovaním následkov. Odškodnenie za bolesť sa poskytuje podľa zásad a sadzieb jednotlivých bodov uvedených v prílohe cit. vyhl., patrí za vytrpenú bolesť a nie za bolesť budúcu (následnú), ktorá sa odškodňuje v rámci nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia. Za bolesti podľa § 2 ods. 1 cit. vyhl. sa považuje i sťaženie zdravotnej pohody, ako sú závažné psychické zmeny, poruchy nervového ústrojenstva, stavy únavy, závraty alebo iné fyzické útrapy a strasti z obmedzenia pohybu alebo bezvládnosti (bod I ods. 1 Zásad pre hodnotenie odškodnenia za bolesť tvoriacich prílohu cit. vyhl.). Dôvody umožňujúce výnimočné zvýšenie odškodnenia za bolesť podľa § 7 ods. 3 cit. vyhl. treba vyvodzovať predovšetkým z okolností vymedzených v bode I ods. 6 cit. zásad, ak ani zvýšenie odškodnenia na dvojnásobok základnej sadzby nepostačia na primerané zmiernenie ich následkov, s prihliadnutím na rozsah a povahu zranení utrpených pri úraze a bolestivú, komplikovanú liečbu, ako aj jej trvanie. Pre záver o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa musí súd mať potrebné skutkové podklady a v rámci svojej voľnej úvahy musí vždy náležite odôvodniť, aké zvýšenie náhrady s prihliadnutím k mimoriadnej povahe a okolnostiam konkrétneho prípadu považuje za primerané.

Súd prvého stupňa prípad žalobkyne vzhľadom na preukázané skutkové okolnosti odôvodňuje mimoriadne zvýšenie odškodnenia za bolesť, dôvodne posúdil ako hodný osobitného zreteľa, avšak neposúdil správne a v súlade so zásadami súdnej praxe mieru primeranosti zvýšenia tohto odškodnenia. Inými slovami správne zistil skutkové okolnosti podstatné pre priznanie odškodnenia, ale zo správnych skutkových zistení nevyvodil správnu úvahu o primeranosti zvýšenia odškodnenia, lebo nesprávne - v zmysle nedostatočnosti posúdil okolnosti hodné osobitného zreteľa. Zo správneho skutkového záveru prvostupňového súdu o vysokej intenzite prežitých bolestí je možné vyvodiť záver o primeranom odškodnení za bolesť zvýšenom na 40 násobok sumy zodpovedajúcej základnému počtu bodov t. j. 1.116.000,- Sk (465 x 60,- Sk x 40). Odvolací súd pre tento záver vzal do úvahy predovšetkým závery ošetrojúceho lekára MUDr. T. M., o priebehu

dlhotrvajúceho liečebného procesu žalobkyne trpiacej podľa neho veľmi intenzívnymi bolesťami vyplývajúcimi z poranení ľavej hornej a ľavej dolnej končatiny, vykonaných operačných výkonov, komplikovaných hojení poranení, vznik jaziev a kostných deformít s následným obmedzením pohybu veľkých kĺbov ľavej hornej a dolnej končatiny a negatívnymi psychickými reakciami vo forme precitlivelosti na bolesť.

Keďže súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom priznal žalobkyňu náhradu za bolesť v sume 392.400,- Sk a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, preto odvolací súd podľa § 220 O. s. p. zmenil rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcom rozsahu tak, že zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyňu ešte sumu 697.500,- Sk (1.116.000,- Sk - 392.400,- Sk - 26.100,- Sk), do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a v ostatnej časti o zamietnutí žaloby nad uvedenú sumu a vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyňu sumu prevyšujúcu 176.400,- Sk (vedľajšia účastníčka nenapadla rozsudok vo výroku o priznaní náhrady po túto sumu) podľa § 219 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

Námietka žalobkyne, že súd prvého stupňa nesprávne posudzoval nároky na odškodnenie bolesti vyplývajúce z posudku o bolestnom z 1. 2. 2006 (č. l. 92) - položky č. 196b a 239 (operácia z 15. 10. 2003), za ktoré bolo priznané základné bodové ohodnotenie vo výške 146,25 bodu nie je dôvodná.

Podľa § 106 ods. 1, 2 Obč. zák. právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

Najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

Subjektívna premlčacia doba je 2-ročná a pre začatie jej plynutia je významný (primárny) subjektívny prvok, pozostávajúci z dvoch zložiek: a) kedy sa poškodený dozvie o škode; vyžaduje sa preukázaná vedomosť poškodeného o vzniknutej škode určitého druhu a rozsahu do tej miery, aby mohol svoj nárok uplatniť v žalobnom návrhu na súde, b) kedy sa poškodený dozvie o tom, kto za vzniknutú škodu zodpovedá. Objektívna premlčacia doba vôbec neplatí pri práve na náhradu škody spôsobenej na zdraví a tiež platí, že ak právo na náhradu škody z ublíženia na zdraví tvorí niekoľko zložiek súčasne, súdna prax vychádza z názoru, že jednotlivé zložky práva na náhradu škody sa prejavujú ako samostatné čiastkové nároky. Nesprávny je preto názor žalobkyne, podľa ktorého sa o škode dozvedela

až z posudku o bolestnom z 1. 2. 2006 a že až od tohto dátumu je nutné počítať zo začiatkom plynutia subjektívnej premlčacej lehoty. Nepochybne operácia z 15. 10. 2003 má príčinu v poškodení zdravia vzniknutom pri dopravnej nehode a v zmysle § 3 ods. 2 cit. vyhl. ide o výkon, za ktorý patrí ďalšie, nové odškodnenie za bolesť, ktoré by bolo možné uplatniť samostatnou žalobou. Podľa konštantnej súdnej praxe za deň zistenia bolesti nemožno ale považovať bez ďalšieho deň vyhotovenia posudku o bolestnom, lebo posudok len deklaruje vytrpenú a zistenú bolesť. Pre správne posúdenie nároku na náhradu bolestného je rozhodujúcou skutočnosťou zistenie, kedy bolesť bola spôsobená. Podstatným momentom je čas vykonania operácie, kedy žalobkyňa vytrpela bolesť, vedela o škode a zároveň mala vedomosť o tom, kto jej škodu spôsobil a kto za ňu zodpovedá. Preto už po skončení liečebného procesu (2. 12. 2003) a ustálení zdravotného stavu mohla žalobkyňa žiadať o vyhotovenie posudku za účelom zistenia výšky škody (§ 8 cit. vyhl.). Záver súdu prvého stupňa pokiaľ prihliadol na vznesenú námietku premlčania je preto správny.“

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti už vyslovil (II. ÚS 21/96, I. ÚS 276/06), že nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké procesné závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach podliehajúcich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom rozsudku krajského súdu sp. zn. 5 Co 509/2006 z 28. novembra 2007 (s prihliadnutím na obsah rozsudku súdu prvého stupňa sp. zn. 24 C 568/2002 z 5. októbra 2006, ktorý bol v odvolacom konaní preskúmaný) dospel k názoru, že zo záverov odvolacieho súdu týkajúcich sa posudzovanej právnej otázky (výšky náhrady škody na zdraví v časti bolestného, premlčanie nároku na bolestné)

nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušným ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

Podľa názoru ústavného súdu právny názor krajského súdu o výške náhrady za bolesť a posúdenie premlčania nároku na náhradu bolestného, určenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby súvisiacej so žalovaným nárokom na náhradu bolestného v danej veci je zdôvodnené ústavne akceptovateľným spôsobom, krajský súd k zásadným pripomienkam sťažovateľky (uvedeným v jej odvolaní) zaujal stanovisko, a preto ho ústavný súd považuje za ústavne konformný. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že sťažovateľke súdy neodopreli spravodlivosť, ibaže jej návrhu na zvýšenie náhrady bolestného v plnom rozsahu nevyhoveli, pričom pri posudzovaní rozsahu tohto odškodnenia museli nevyhnutne vychádzať z vyhlášky č. 32/1965 Zb. platnej a účinnej v čase vzniku tohto nároku.

Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy pritom neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho ani účelovo chápať tak, že jeho naplnením je vyhovieť všetkým procesným návrhom účastníka konania (napr. I. ÚS 8/96). Rovnako do práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 131/05, IV. ÚS 219/05).

Podľa názoru ústavného súdu v danom prípade právny výklad krajského súdu takéto nedostatky nevykazuje. Vzhľadom na uvedené podľa názoru ústavného súdu neexistuje taká súvislosť medzi obsahom napadnutého výroku rozsudku krajského súdu a základným právom na súdnu ochranu, ako aj právom na spravodlivý proces podľa označených článkov ústavy a dohovoru, ktorá by umožnila vysloviť záver o ich porušení.

Na základe toho ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutých výrokov rozsudkov okresného súdu a krajského súdu je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa touto časťou sťažnosti osobitne nezaoberal a taktiež nerozhodoval ani o ďalších návrhoch sťažovateľky na rozhodnutie ústavného súdu (trovy konania).

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2008